Exaggeration of didactic issues in novels by I. Pala is related to the intention of the writer. In novels that he wrote in the purpose of bringing up youth

and making them aware of history, he represents literary knowledge and historical information, synthesizing them.

REFERENCES:

1. Aras O. The Shah or the Sultan? *The Newspaper* 525. Baku, 2012, 23 June, P. 433.
2. Afandiyev O.A. The Azerbaijani Safavid State. Baku : Azerbaijan State Publishing House, 1993.
3. Erol K. The Relation between History and Literature and the Contribution of Historical Novels in Teaching History. *Journal of Language and Literature Teaching*. 2012. № 1(2), P. 60.
4. Kırbash U, Shelik Y. Traces of a New Historicism in Novels of Iskender Pala. *Kara Deniz Journal*. № 26 (2015), P. 71–77.
5. Muharrem D. History and Historical Criticism as a Source of the "New Turkish Literature". *Turkish Studies International Periodical for Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. Volume 4/1-II Winter. 2009, 1876–1904.
6. Nezire G.I. Fixation and Examination of the Elements of Folk Culture and Literature in Turkish Novels after 1980. Istanbul University, Institute of Social Sciences, Department of Turkish Language and Literature. Sub-Department of Turkish Folk Literature. 2014. Unpublished Thesis of Doctorate, P. 665.
7. Pala I. Death in Babylon, Love in Istanbul. Istanbul : LM Publishing House, 2003. P. 392.
8. Pala I. Legend (The Novel of one Barbaros). Istanbul : Kapi Publishing House, 2013. P. 392.
9. Pala I. Fire (The Novel of one Yunus). Istanbul : Kapi Publishing House, 2011. P. 361.
10. Prof. Dr. Salim Durukoğlu, Ebru Aktaş. Psychoanalytic Resolution of the Main character in the Fiction Novel on Barbaros Hayreddin Pasha. *The International Journal of Art, Literature and Education Akra*. 2017. P. 12, P. 5, P. 117–127, P. 126.
11. Edebiyat_ve_Tarih__Edebi_Metinleri_Yeni_Tarihselcilik_Oda. <https://www.academia.edu/11969057/>.

УДК 323.15:316.356

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2020.14-2.53>

ПОНЯТТЯ «ЕТНІЧНІСТЬ» ТА «ЕТНІЧНА ІДЕНТИЧНІСТЬ» У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

THE CONCEPTS OF "ETHNICITY" AND "ETHNIC IDENTITY" IN THE CONTEXT OF MODERN LINGUISTIC RESEARCHES

Мельник Н.І.,

orcid.org/0000-0002-6641-0649

доктор педагогічних наук,

доцент кафедри іноземної філології

факультету лінгвістики та соціальних комунікацій

Національного авіаційного університету

У сучасному світі, характерними рисами якого є міграційні процеси, етнічне та культурне змішання, зростає інтерес представників різних галузей знань до категорії етнічності, етнопроцесів, їхніх історичного, культурного, філософського та лінгвістичного складників. Стаття присвячена вивченню динаміки репрезентацій етнічності в різних типах дискурсивних практик і виявленню специфіки концептуалізації етнічності в англomовному соціумі. У сучасній вітчизняній науці справедливо підкреслюються переваги інтегрованого підходу до трактування цієї категорії, що сприяє формуванню уявлення про етнічність і етнос як без онтологізуючого етнічності примордиалізму, так і без крайніх проявів конструктивізму, сфокусованого на суб'єктному продукуванні соціального світу. Автором встановлено, що характерні ознаки етнічності і національності багато в чому збігаються (перетинаються на основі метонімічних зв'язків). У статті визначено, що суміжність розглянутих понять в аспекті мовної концептуалізації виражається в тому, що їх лексичним експлікатором може бути одна і та ж лексема. Автором підсумовано, що у вивченні проблем етнічності, зокрема питань міжетнічних взаємодій, у вітчизняній науці сьогодні переважаючим залишається історико-етнографічний підхід, а поняття «етносу» для багатьох дослідників припускає існування гомогенних функціональних і статичних характеристик, які відрізняють одну групу від інших, що володіють іншим набором подібних характеристик. Сучасна конструктивістська концепція етнічності бере під сумнів подібний погляд на культурну ідентичність, звертаючи увагу насамперед на її процесуальну (соціально конструйовану) природу, рухливий і полікультурний характер сучасних суспільств, на практичну відсутність культурних ізолятив.

У статті також проаналізовано поняття «метроетнічність», яка розуміється автором як стирання кордонів між етнічними групами і є особливою формою гібридизації та фрагментації, що полягає у етнокультурних запозиченнях як традицій, стилю та манери поведінки певного етносу (запозичення зовнішньої атрибутики етнічності), так і духовних цінностей.

Ключові слова: етнічність, ідентичність, нація, національна група, національні меншини, етнічна ідентичність, метоетнічність.

The modern world is characterized by migration processes, ethnic and cultural mixing, the interest of representatives of different branches of knowledge in the category of ethnicity, ethnic processes, their historical, cultural, philosophical and linguistic component is growing. The article is dedicated to the study of the dynamics of ethnic representation in different types of discursive practices and to identify the specific conceptualization of "ethnicity" in the English-speaking society context. Modern Ukrainian science emphasizes the benefits of an integrated approach to the interpretation of this category, which contributes to the formation of ideas about ethnicity and ethnicity both without the ontologizing ethnicity of primordialism, and without extreme manifestations of constructivism, focused on the subjective world. The author found that the characteristic features of ethnicity and nationality largely coincide (intersecting on the basis of metonymic connections). The article determines that the contiguity of the considered concepts in the aspect of linguistic conceptualization is expressed in the fact that their lexical explicator may be the same token. The author has summarized that in studying ethnic problems, including issues of interethnic interactions, the historical and ethnographic approach is still predominant in national science, and the concept of "ethnos" for many researchers assumes the existence of homogeneous functional and static characteristics that differ from one another, which differ from one another; others with a different set of characteristics. The contemporary constructivist concept of ethnicity calls into question a similar view of cultural identity, paying particular attention to its procedural (socially constructed) nature, the mobile and multicultural nature of modern societies, and the practical absence of cultural isolates.

The article also analyzes the concept of "metro-ethnicity", which is understood by the author as blurring the boundaries between ethnic groups and is a special form of hybridization and fragmentation, which consists in ethno-cultural borrowing as a tradition, style and behavior of a certain ethnic group (borrowing external spiritual and spiritual), values.

Key words: ethnicity, identity, nation, national group, national minorities, ethnic identity, metro-ethnicity.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку вітчизняної лінгвістики дослідження етнічності з конструктивістських позицій представлено істотно вужче, ніж у зарубіжній, де такий підхід у наш час найбільш поширений. У контексті переходу до інформаційного суспільства та розвитку ідеї мультикультуралізму зарубіжними дослідниками, крім інших, обговорюються такі терміни, як «трансцендентна етнічність» (transcending ethnicity) і «пост-ідентичність» (after identity) [1]. Поняття етнічності все частіше використовується для опису активних процесів об'єднання або поділу людей у результаті дії механізмів ідентифікації – отождолення себе з певною спільнотою, акцентуація культурної специфіки, цінностей і т.ін. А відтак, зазначене актуалізує проблеми дослідження поняття «етнічність» у контексті різних підходів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що поняття етнічності загалом пов'язують, насамперед, з поняттям ідентифікації та самоідентифікації людини. Так, теорія соціальної ідентичності сформувалася на базі теопсихологічної соціально-психологічної концепції его-ідентичності Еріка Еріксона і стала класичною. У роботі «Проблема его-ідентичності» Еріксон писав, що «термін ідентичність виражає таке взаємне відношення, в якому воно одночасно означає постійну схожість усередині себе, тобто самототожність і постійний поділ будь-якої суттєвої характеристики з іншими». Внутрішня ідентичність є синтезом усвідомлення індивідом своєї окремоті

(самості) і водночас приналежності до певної соціальної, культурної спільноти [2, с. 61–65]. Для цього дослідження важливі вихідні посилки не-есенціалістських концепцій. Функціональний підхід точніше і глибше розкриває сутнісні зміни, що відбуваються з етнічними спільнотами в умовах сучасного світу. В конструктивістській парадигмі доволі точно зазначено, що деякі, вельми істотні, елементи етнічності піддаються соціальному конструюванню. Прихильники функціоналізму справедливо вказують на значимість масового маніпулювання етнічною ідентичністю, на існування великої практики прагматичного використання етнічності політиками і т.ін.

Водночас у сучасній вітчизняній науці справедливо підкреслюються переваги інтегрованого підходу до трактування цієї категорії, що сприяє формуванню уявлення про етнічність і етнос як без онтологізуючого етнічність примордіалізму, так і без крайніх проявів конструктивізму, сфокусованого на суб'єктному продукуванні соціального світу.

Зазначене актуалізує необхідність аналітичного огляду сучасних лінгвістичних течій та підходів до визначення сутності поняття «етнічність» та «етнічна ідентичність», що й становить мету статті.

Основними завданнями дослідження є: визначення сучасних тенденцій та теорій розгляду поняття «етнічність» та «етнічна ідентичність» у вітчизняній та зарубіжній лінгвістичній науці; сформулювати цілісне уявлення про означені

поняття та їх зв'язок з поняттям «метроетнічності», як сучасного суспільного явища.

Виклад основного матеріалу дослідження. Найважливіші тенденції розвитку теорії ідентичності в постсучасному світі, значимі при лінгвістичному розгляді етнічності й етнокультурної ідентичності, розкриваються в роботах соціологів. С. Голл, наприклад, підкреслює, що якщо раніше етнічність була прив'язана до «жорстких» структур (клас, етнос, стать і т.ін.), то на сучасному етапі вона визначається на основі рухливих, гнучких критеріїв. Він виділяє ідентичність «приписувану» й «усвідомлену», зазначаючи, що в наш час ідентичність все частіше перетворюється зі стану в рефлексивний процес; підкреслює, що нинішня ідентичність – постійно мінлива ідентичність, і вказує на таке, характерне для постсучасності явище, як «ритуалізація ідентичності» [3]. Лінгвістичний аналіз феномена етнічності передбачає визначення його співвідношення із суміжними поняттями «нація», «національна група», «діаспора», «національність».

На думку Г. Яковлева, не випадково спочатку під латинським словом *natio* малися на увазі рід, плем'я, народ. Воно мало переважно етнічне забарвлення. Поява, розвиток стійких етнічних ознак призводив до виникнення і відповідних спільнот [4, с. 132]. Основними і найважливішими ознаками нації є спільність економічного життя, території, мови і національного характеру, який проявляється в особливостях культури і побуту, тобто всі ті ознаки, які були зазначені вище під час обговорення феномена етнічності. Нація є нерозривною єдністю держави і громадянського суспільства. Концептоформуючою ознакою нації в цій інтерпретації є держава – проживання в межах її територіальних кордонів. Для найменування частини етносу, що проживає окремо, у відриві від його основної маси, використовуються поняття «діаспора», «національна група» й «етнічна група».

Для позначення різновидів національних спільнот використовується узагальнюючий термін «національність», під яким мається на увазі приналежність людини до певної нації, народності, етнічної групи, що складається під впливом спільної мови, національної самосвідомості особистості, особливостей культури, побуту [5, с. 163]. У цьому ж значенні використовується поняття *етнікос*, введене Ю. Бромлеем [6, с. 146–147]. Термін «етнікос» не передбачає обов'язкової приналежності до держави і території. Він виражає етнокультурну єдність представників одного і того ж народу незалежно від місця їх прожи-

вання. Називаючи, ідентифікуючи себе, народ проводить межі своєї культури, свого етнокультурного простору. Ось як пише про це Ю. Лотман: «Одним із основних механізмів семіотичної індивідуальності є кордон ... Цей простір визначається як наше, своє, культурне, безпечне, гармонійно організоване і т.ін. Йому протистоїть їх-простір, чуже, вороже, небезпечне, хаотичне» [7, с. 175].

Отже, характерні ознаки етнічності і національності багато в чому збігаються (перетинаються на основі метонімічних зв'язків). Суміжність розглянутих понять в аспекті мовної концептуалізації виражається в тому, що їх лексичним експлікатором може бути одна і та ж лексема. З огляду на це, при відборі словникового матеріалу для аналізу динаміки лексикографічної репрезентації етнічності лексеми, що позначають націю й етнос, розглядалися недиференційовано.

У вивченні проблем етнічності, зокрема питань міжетнічних взаємодій, у вітчизняній науці сьогодні переважаючим залишається історико-етнографічний підхід. Поняття етносу для багатьох дослідників припускає існування гомогенних функціональних і статичних характеристик, які відрізняють одну групу від інших, що володіють іншим набором подібних характеристик. Сучасна конструктивістська концепція етнічності бере під сумнів подібний погляд на культурну ідентичність, звертаючи увагу насамперед на її процесуальну (соціально конструйовану) природу, рухливий і полікультурний характер сучасних суспільств, на практичну відсутність культурних ізолятив.

Згідно з останнім переписом населення в Великобританії, сучасне покоління не сприймає приналежність до певної етнічної групи як щось обов'язкове і постійне: один мільйон молодих громадян відносять себе до представників змішаної раси (*mixed race*). Імовірно, до 2015 року представники змішаної раси стануть найбільшою національною меншиною в Великобританії. В інших країнах і регіонах (США, Мексиці, Бразилії, Канаді) відсоток населення, що відносять себе до змішаної раси, коливається від 1,6 до 38,5% [8].

Унаслідок описуваних процесів етнічність як конструкт все частіше піддається фрагментації. Окремі мовні знаки і артефакти – мелодії, одяг, мова, їжа – набувають символічної цінності, замінюючи сутнісні ознаки етнічності. Прикладами можуть слугувати повсюдне захоплення етнічною кухнею (китайські, індійські, турецькі та ін. ресторани в різних країнах світу), принципи розміщення меблів у будинку і використання амулетів згідно китайської науки фен-шуй, елементи етнічного стилю в одязі, музиці і т.ін. Розвиваючи

теорію А. Пеннікука [9] про лінгвістичні та культурні перформативності, Джон Маср вводить нові терміни «метроетнічність» і «метромова» для позначення засобів конструювання «полегшеної» етнічної ідентичності – ігрової, гнучкої, здатної жити в умовах будь-якого великого міста.

Метроетнічність – це те, що виникає в конкретній ситуації, є мобільним у часі і просторі, має різні контекстуальні значення та викликає різноманітні емоції [10, с. 579-580]. Термін «метро-» в цьому випадку має ряд значень, які вказують на явища, що знаходяться за межами звичного розуміння мови й етнічності, описує швидше приховане (underground), ніж очевидне (overground) [10, с. 576]. Метроетнічність сприймається як стирання кордонів між етнічними групами і є особливою формою гібридизації та фрагментації. Для того, щоб дати китайське ім'я новонародженому, зовсім не обов'язково бути китайцем за походженням і навіть володіти китайською мовою. Можна просто запозичувати те, що подобається, те, що красиво, модно, естетично. Крім зовнішньої атрибутики етнічності, запозичуватись можуть духовні цінності. Наприклад, у голлівудському фільмі «Останній самурай» («The Last Samurai») головний герой – американець за походженням – не тільки одягається в форму японського воїна, а й приймає цінності іншої культури.

Метромовна, як і метроетнічність, виразом якої вона служить, мотивована чуттєвим складником і своєю життєвістю, є сигналом до неприйняття патріархальних устроїв і міфів. Р. Гевітт констатує, що використання креолізованої форми мови, яка сприймається як гра, нівелює різницю між білими школярами й афроамериканцями: мова вулиці, доступна і легко засвоювана, є культурною синхронізацією, сприяє формуванню дружби, відчуття залученості й приналежності до групи і т.ін., стирає межі між групою мейнстрім і етнічною меншиною [11]. Метромовна як мобільний транслокальний ресурс є частиною культурної моди (Cultural COOK): наприклад, виголошення промови діалектного звучання може свідчити про соціальний престиж (повагу до культурної спадщини) [12;10]; імітація стюардесами «Тайських авіаліній» тайського акценту спрямована на створення іміджу авіакомпанії [10, с. 580], а виконання футбольними фанатами національного гімну команди-кумира (який не є їх власним національним гімном) – знаком лояльності до чужої нації (держави) [10, с. 578]. Отже, метроетнічність передбачає органічне поєднання мовної та етнічної ідентичностей [Rampton].

Феномен метроетнічності набув широкого поширення завдяки масовій культурі і ЗМІ. Наприклад, популярність корейської мови у вищих навчальних закладах азіатських країн зросла внаслідок зростання популярності корейських фільмів і поп-музики. Ще один цікавий приклад – відродження кельтської мови і її становлення як метромови: поява радіостанції, що веде ефір кельтською мовою, відродження популярного фестивалю кельтської музики в Лореї (Бретань, Франція), на якому збирається до півмільйона людей з Ірландії, Португалії, Уельсу, Шотландії і Корнуола [10, с. 586–587].

Говорячи про метроетнічність, видається доречним провести паралель між етнічністю і гендерністю. Базуючись на конструктивістському підході, зарубіжні автори [3] ставлять під сумнів поняття гендерності як апріорної соціальної категорії і трактують соціальну ідентичність і гендерну ідентичність як соціальні конструкти, а не «наперед задані» соціальні параметри класифікації людей. Гендерність у такому трактуванні є продуктом соціальної інтеракції (виникає в комунікації). У фокусі дослідження перебуває те, як індивіди створюють гендерну ідентичність у взаємодії з іншими людьми. Інакше кажучи, акцент ставиться на динамічних аспектах інтеракції, де мова є найважливішим творчим ресурсом, а лінгвістичний вибір може підкреслювати ті чи інші аспекти соціальної (гендерної) ідентичності в конкретній ситуації – як реакція на аудиторію і / або ситуацію [14, с.179].

Етнічність, а тим більше метроетнічність, також є продуктами соціокультурного конструювання. При цьому метроетнічність є не просто поєднанням двох складників (етнічності А і Б), це «ремікс», що володіє вже іншими, видозміненими, переосмисленими характеристиками, які утворилися на основі взаємодії ідентичностей А і Б, впливу навколишнього середовища, мовних, гастрономічних звичок, моди й особистого сприйняття індивіда, яке є гнучким і зазнає постійних змін. У феномені метроетнічності, за словами Д. Ратташі, відбувається особливого роду реконцептуалізація концепту «культура». Ідеться про те, що «етнічність ... належить до усвідомлення культури, її використання як ресурсу і водночас є її частиною» [15].

Д. Вілліс і С. Мерфі-Шігематцу безпосередньо пов'язують цей феномен із процесом глобалізації, що веде до змішання культурних і політико-економічних складників, гібридності, виникнення так званих «транслокальних креолізованих культур» [17]. Стосовно етнічності термін «гібридність»

використовується для позначення «межуючих» або контактних точок діаспор, а також для опису широкого діапазону соціальних і культурних феноменів, що включають у себе змішання двох і більше культур [18, с. 79–102]. С. Голл пов'язує гібридність з ідеєю «нових етнічностей» [19], що виражає прагнення створити нестатичні та неесенціалістські підходи до етнічної культури. Він стверджує, що ідентичність, завдяки гібридності, реалізується спільно за допомогою відмінностей, але не на противагу їм [3]. Мова відіграє тут ключову роль. Наприклад, африканські студенти в одній зі шкіл Торонто воліють позиціонувати себе не як етнічні суданці або нігерійці, а ідентифікуються з представниками чорної раси (Black), використовуючи «їх» мову (Black Stylized English (BSE)) для (само) ідентифікації відповідно до расового розподілу, прийнятого в північноамериканському суспільстві [20]. В емотивному дискурсі – неформальному спілкуванні іммігрантів-білінгвів [21] – метроетнічність і метромова представлені в формі використання батьками ресурсів різних мов у спілкуванні з дітьми та іншими членами сім'ї для вираження любові, ніжності, похвали, несхвалення тощо. Ключовим принципом вибору є індивідуальні відчуття емоційності тієї чи іншої мови, спогади з власного дитинства і т.ін. Фраза, вимовлена рідною мовою, найчастіше характеризується як «щира», «підходяща», «природна», в ситуації, коли висловлювання мовою нової бать-

ківщини може звучати «неправильно», «штучно», «нерозумно», «смішно».

Перспективність вивчення перемикання коду як лінгвістичного аспекту етнічних перформаций пов'язана з особливістю, зазначеною В. Тишковым: «Насправді набагато цікавіше і важливіше вивчати, як людина користується етнічністю, як вона ...«несе» в собі кілька етносів, може бути сьогодні в одній культурі, завтра – в іншій, може в рівній мірі розділяти культуру і мову батька та матері, вважати себе однаково приналежною до двох культур, двох етносів» [22].

Висновки. Отже, в сучасній гуманітарній науці виділяються два основних методологічних підходи до розуміння етнічності як одного з основних компонентів соціальної ідентичності. У вітчизняній лінгвістиці переважає традиційне розуміння етнічності, яка розглядається як природна й історична даність. Методологічною основою нашого дослідження є конструктивістський напрямок, згідно з яким етнічність є перформативною категорією, формою соціальної організації культурних відмінностей. Однак здійснений аналіз не вичерпує усіх аспектів визначення понять «етнічність» та «етнічна ідентичність», подальшого вивчення з точки зору лінгвістики потребують питання репрезентації етнічності в британській тлумачній лексикографії середини ХХ століття та сучасних словниках, що *становить перспективи подальших досліджень*.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Warnke G. *After Identity: Rethinking Race, Sex and Gender*. Cambridge : Cambridge University Press, 2008. 273 p.
2. Identity Psychosocial. *International Encyclopedia of Social Sciences*. N.Y., 1968. Vol. 7. P. 61–65.
3. Hall K., Bucholtz M. Lip service on the fantasy line. *Gender Articulated: Language and the Socially Constructed Self*. New York and London : Oxford University Press, 1995. P. 186–216.
4. Яковлев Г.А. Этноты, этнические образования в России и демократизация общества. *Научные проблемы гуманитарных исследований*. 2010. № 3. С. 130–139.
5. Джунусов М.С. Национализм : слов.-справ. Москва : Славянский диалог, 1998. 286 с.
6. Бромлей Ю.В. Очерки теории этноса. Москва : Наука, 1983. 412 с.
7. Лотман Ю.М. Внутри мыслящих миров. Человек – текст – семиосфера – история. Москва : Языки русской культуры, 1996. 464 с.
8. 2010 Census Data. 2012. URL: <http://2010.census.gov/2010census/data/-3arr>. с екрана.
9. Pennycook A. Performativity and Language Studies. *Critical Inquiry in Language Studies*. 2004. Vol. 1(1). P. 1–26.
10. Maher J.C. Metroethnicities and Metrolanguages. *The Handbook of Language and Globalization* / N. Coupland (ed.). Oxford : Wiley-Blackwell, 2010. P. 575–591.
11. Hewitt R. Language, Youth and the Destabilisation of Ethnicity. *The Language, Ethnicity and Race Reader* / ed. by R. Harris, B. Rampton. London : Routledge, 2003. P. 188–198.
12. Johnstone B. Indexing the local. *The handbook of language and globalization* / N. Coupland (ed.). Oxford : Wiley-Blackwell, 2010. P. 386–406.
13. Rampton B. *Crossing : Language and Ethnicity Among Adolescents*. Manchester : St. Jerome Press, 2005. 198 p.
14. Гриценко П.Ю. Етнолінгвістика. Українська мова: Енциклопедія. Київ, 2004. С. 179.
15. Rattansi A. Changing the Subject? Racism, Culture and Education. *Race, Culture and Difference* / J. Donald and A. Rattansi (eds.). London : Sage in association with the Open University, 1992. P. 11–48.
16. Тишков В.А. Реквием по этносу: Исследования по социально-культурной антропологии. Москва : Наука, 2003. 544 с.

17. Willis D.B., Murphy-Shigematsu S. Transcultural Japan: At the Borderlands of Race, Gender, and Identity. London : Routledge, 2008. 358 p.
18. Hutnyk J. Hybridity. *Ethnic and Racial Studies*. 2005. Vol. 28. № 1. P. 79–102.
19. Hall S. New Ethnicities. Black Film, British Cinema / K. Mesner (ed.). London : Institute of Contemporary Arts, 1988. P. 27–30.
20. Ibrahim A. Becoming Black: Rap and Hip-Hop, race, gender, identity and the politics of ESL learning. *TESOL quarterly*. 1999. № 3 (33). P. 349–369.
21. Pavlenko A., Norton B. Imagined Communities, Identity, and English Language Learning. *Kluwer Handbook of English Language Teaching* / J. Cummins, C Davison (eds.). Dordrecht, Netherlands : Springer, 2007. P. 669–680. URL: http://astro.temple.edu/~apavlenk/pdf/Imagined_Communities_Identity_and_EnglishLanguage_Learning.pdf.
22. Тишков В.А. Реквием по этносу: Исследования по социально-культурной антропологии. Москва : Наука, 2003. 544 с.